

MILANG

H.T.G. OPILASK. MCMXXXIII

„POSTIMEES“

TARTUS, ÜLIKOOLI TÄN. 21/23 · TELEFONID 65 ja 80

Iga teadlik õpilane

ostab omad **õpperaamatud**
ja **koolitarbed** ainult täielikust
ostukohast, vanast Eesti ärist

„**Postimehe**“
raamatu- ja kirjutustarvete kauplusest,
Tartu, Suurturg 16.

Päevaleht „POSTIMEES“

77. aastakäik. Kõige vanem ja värskesisu-
lisem ajaleht Eestis. — Kuulutustel „Posti-
mehes“ on suur mõju, sest „Postimehe“
ümber on kujunenud laialdane lugejaskond.
Kõige mõjuvam ja loetavam ajaleht Kesk-
ja Lõuna-Eestis.

„Postimehe“ moodsad töökojad

trükikoda,
kõitekoda ja
tsinkograafia

rahuldavad kõikide tellijate soove töö korra-
liku ja kiire täitmise ning odavuse poolest.

„Postimehe“ Tallinna kontor asub
Raekoja platsil 9, vanas vaekojas.

„Oma silm on kuningas.“

Veendugu igaüks ise, et

ÕPETAJATE
KOOPERATIIV

Promenadi 2, telef. 8-29

müüb koolitarbeid odavamalt
kui teised.

Ostes toetate ka koole, õpilasi
ja ühistegevust.

MIILANG

KEVADTALVEL

VII

MCMXXXIII

HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUMI ÕPILASKONNA VÄLJAANNE

AR

Saateks.

Tänapäeva ühiskonna rühkimine ja askeldus seisab maagiliste sõnade — tempo ja võitlus — lipu all. Nende maagiliste sõnade võimu näeme tänaval, loeme ajalehist, kuuleme seltskonnas. Näib, nagu kogu inimkond on haaratud neist ja peab orjastuma tolele nägematule vaimule, kes sunnib meie lihaseid töötama ning närve pingutama. Ei leita enam aega valida teid, millised viiksid õigemale ja paremale sihile, vaid tormatakse edasi tulevikku. Nii jõutakse tihti ummikusse, kus ollakse sunnitud kas tagasi pöörduma või jõuetult maha langema, kuna teised rajavad üle nende kehade endile teed.

Noored! Kas ka meie peame sellele karmile ühiskonna vaimule alistuma? Kas ka meie peame tormitsema, miljöö meelevalda satuma, et siis varem või hiljem hääduda?

Ei! seda ei sünni!

Meil, kelle soontes kohiseb veel rikkumatu elujõudu andev mahl, on aeg kohaneda tolles pulbitsevas massis. Meil olgu vaba eneseavalduse võimalus, et rajada varisematuid sildu üle kuristikude, mis piiravad igavest Õnne ja Rahu.

Meile on neid võimalusi antud, aga seni ei ole neid küllaldaselt kasutatud.

Miks paneme oma käed rüppe ja seisame tegevuseta, kui iga meie veretilk kisendab teotsemise järele?

Ärge jääge kuulama mõnd tahtejõuetut, kes vahest lausub teile: „Mis suudame meie teha?“ See isik on suurim inimkonna vaenlane. Haarake ta kinni ja kandke teda edasi oma kätel, kuni unustab sellise küsimuse ja täis elurõõmu ning noorusjõudu hüüab vastu tõusvale päikesele ühes teiega: „Tõesti meie suudame palju!“

Inimesele on antud mõistus ja võim olla looduse valitsejaks. Tolle mõistuse abil meie loome endile ideaale, milliste poole püüame.

Lootuses, et elujõuliste noorte püüded kajastuvad ka käesolevas „Miilangu“ vihikus — saadame ta teie — noorte ja noortesõprade keskele.

V. P.

Treffoonia noortele!

Treffoonia haridusetempel pühitseb varsti oma 50 a. juubelit.

Noored, ehtige oma tempel juubeliks — kuid mitte närbuva lillekülluse ja rohelisega, vaid iseeneste ja oma püsivate tegudega!

Valgustage oma vana templi sammaskäigud — kuid mitte proshektorite kahvatute kiirtega, vaid oma hinge säravate päikestega!

Kui ehite nii — olete väärikad Treffoonia vaimu kandjad, kes punuvad püsivat loorberipärga vanale Akadeemiale ja kes samuti ilustavad oma kodu — Eestit.

27. III 33. Treffoonias.

Heino Paal,
H. T. G. Õpilaskonna juhataja.

NOORSUGU JA RAHVUSKÜSIMUS.

Patriae solum omnibus carum est!
(Cicero).

Eriti viimasel ajal on muutunud elavaks rahvusküsimuse arutelu nii ajakirjanduses kui seltskonnas. Kõigi tunnismärkide järele elame uue rahvusliku renessansi lävel.

Kogu ajaloost käivad punase joonena läbi rahvusküsimused. Ajalugu polegi muu, kui teatavate rahvuste tõusu ja languse peegel. Nagu teame, on inimene juba oma loomult ζῶον πολιτικόν, ühiskondlik, poliitiline olevus, omades ürgelise *apetitus socialis'e*, ühinemistungi, nagu seda on eriti rõhutanud Hugo Grotius. Ühinemistungist aetuna hakkasid inimesed grupeeruma, kusjuures alul omas peatähtsust veresugulus. Verb „nasci“ (sündima) näitab, kust tuleb otsida sõna „natio“ (rahvuse) alg-tähendust. Ühiselamises, kuuluvuses teatavasse sugulusgruppi, rahvusesse, saigi aluse rahvustunne. Seda aitasid omakorda süvendada eeskätt ühine minevik, keel, rass, kultuur. Kuni ühtusid riigi ja rahvuse mõisted, iga rahvus moodustas oma-ette riigi, seni polnud märgata rahvustunde aktiivsust. Nii-

pea aga kui tugevamad rahvused olid nõrgemaid alistanud, muutus viimaseil rahvustunne eriti aktiivseks.

Rahvuse mõiste määramisel saame kolm vastust:

1. Rahvus on ühing, mis on kindlakstehtav objektiivsete tunnismärkide, eeskätt keele, rassi, kultuuri ja iseloomu järele. See teooria ei pea paika, sest näit. Lõuna-Ameerikas 13 iseseisvas riigis räägitakse hispaania keelt, aga rääkijad end hispaanlasiks ei tunnista. Ka Eestis oli 1922. a. rahvalugemise järele terve hulk eestlasi, kes eesti keelt oma igapäevases elus ei tarvita. Puhast rassi on meie ajal raske leida, sest mitmesugused tõud on segunenud — nii langeb ära ka see põhiline tunnus.

2. Rahvus on riigi rahvas, kõigi riigikodanikkude kogu seespool teatavat riigipiiri, vaatamata keelele ja põlvnemisele. Selles vastuses antud

rahvuse mõiste oli omane minevikule, isevalitsuslikule ajastule, mil assimileerimis-politika õitses ja iga riigi alamat loeti vastavasse valitsevasse rahvusse kuuluvaks. See põhimõte maksis üldiselt maailmasõjani ja maksab mõnel pool veel praegugi.

3. Rahvus põhjeneb ainult subjektiivsel kokkukuuluvustahtel ehk ühistundel. Kodanik on siin vaba oma rahvuse määramisel. Ta võib põlvneda eestlasist, tunnistada aga end sakslaseks, venelaseks, juudiks või hiinlaseks. Ka meie põhiseadus on viimati mainitud aluse võtnud omaks rahvuse mõiste määramisel. Üldiselt peab aga ütleva, et rahvuse mõiste on tänini veel lõplikult määritlemata, peamiselt sellepärast, et ta on ajaloo kestel oma tähenduses mitmeti muutunud.

Kui rahvus kujutab enesest teatavat kestvart organismi, siis rahvuslus on poliitiline ilmavaade — teadvus omast rahvusest. Rahvuslus on iga rahvuse juures erinev, olenedes ajast, kohast, poliitilisist tegevusist jne. Meie ei saa oma rahvuslust kõrvutada näit. noortürklaste ega aitosuomalaste liikumisega; tal on

ainult teatavaid ühiseid põhijooni. Igal rahvusel on erisugune rahvuslik mõtteviis. Meie rahvuslus pole egoistlik, vaid altruismile ja muulaste sallivusele kalduv. Seda tõendavad kujukalt meie põhiseadus ja vähemusrahvuste kultuur-omavalitsuse seadus.

Viimasel ajal on eriti üliõpilasnoorsoos märgata rahvusluse tugevnemist, mis vägagi vajalik rahvusliku loiduse, passiivsuse ja pessimismi eemaldamiseks. On arusaadav, et rahvusriik võib tugeneda ainult rahvuslusele kui rahvuspoliitilisele ilmavaatele. Rahvuslik platvorm on see alus, mis

väärikalt suudab kanda meie riiklikku ehitist. Maailmasõda viis rahvusprintsibi uuesti võidule. Siit peale on rahvuslus kui poliitiline ilmavaade tõusnud aukohale, ja seda endastmõistetavalt.

Meie noorsugu on Eesti riigi ja rahva õilsa tuleviku sepp. Milline peab olema tema ilma-vaateline alus, et Eesti riik võiks ajaloo tormes püsida igavesti? Siin on võimalik üks ja ainus vastus: See peab olema rahvuslus. Eesti rahvuse huve ja eesmärke võime taotleda, toetudes ainult rahvuslusele. Kõrge kultuuriline ja majanduslik tase on meil võimalik ja püsiv

ainult siis, kui ta on rajatud rahvuslikule alusele. Nii on loomulik, et noorsugu peab rahva tuleviku kandjana edasi kandma neid rahvuslikke sihte ja ülesandeid, millele eelpõlved on rajanud meie riikliku hoone.

Teiselt poolt on püütud meie noorsugu mõjustada anti-natsionalistide, nende maailma-revolutsiooni ja maailmariigi kuulutajate poolt. Siinkohal ei ole võimalik selle küsimuse juures pikemalt peatuda, tähendan ainult niipalju, et nad ei kuuluta midagi uut: Rooma riik oli maailma-riigi ideele rajatud, selle langemine on

elavaks näiteks niisuguse ideaali mõttetusest.

Meie noorsugu on alati olnud rahvuslik ja kodumaa head käekäiku südames kandnud. Nii Vabadussõjas. Koolinoorsugu tormas esimesena sissetungiva vaenlase vastu. Oma noorusliku energia ja isamaa-armastusega saatis ta korda kangelastegusid. Kahjuks pole seni noorte osa Vabadussõjas veel kuigi palju uuritud, kuigi sellisuunaline tegevus on käimas. Ka H. T. G. aktiisaali seinal rippuv mälestustahvel langenud kaasõpilaste nimedega olgu meile elavaks tunnuseks nende eneseohverdusest vabadusjumalannale. Tref-

Heino Paal.

H. T. G. Õpilaskonna juhataja.

foonlane on sammunud ja sammub ka tulevikus kindlat rada meie riikliku iseseisvuse säilitamisel.

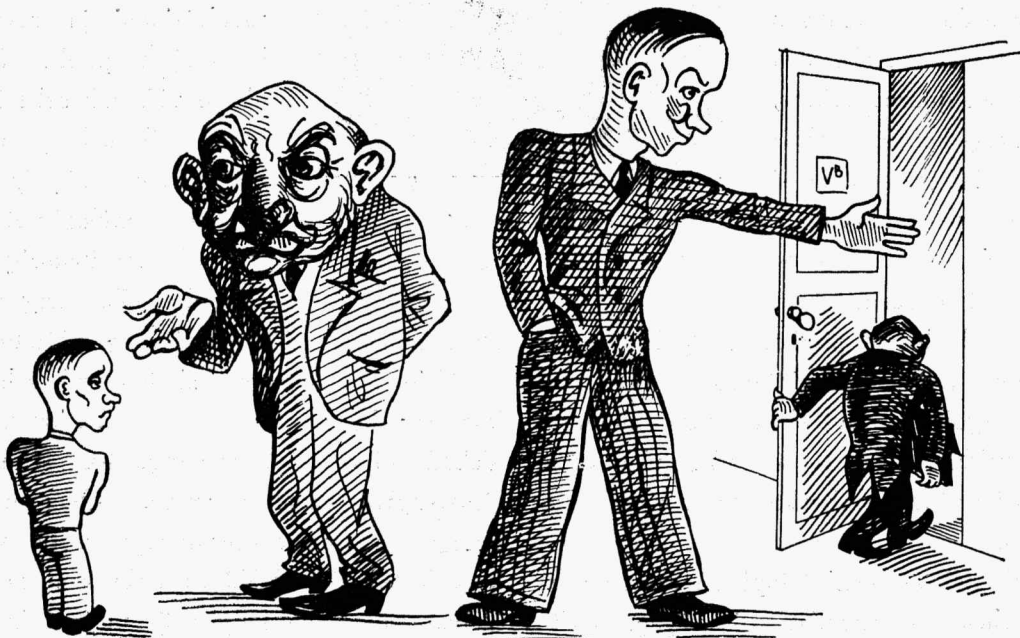
Vähe on ainult sellest, et noorur on veendunud rahvuslane, ta peab seda aktiivselt näitama. Rahvuslane ei tohi jääda passiivseks päältvaatajaks, kui meie riigi või rahvuse kohta tarvatakse ebaõigeid väljendusi, kõigutatakse usku meie riiklikku iseseisvusse, külvatakse pessimismi või vaenu üksikute rahvaklasside vahele jne. Nii-sugusel juhul peab reageerima veenva selgitusega.

On loomulik ja arusaadav, et meie koolinoorsugu suudab oma kohuseid riigi ja rahva kasuks ainult sel juhul maksimaalselt täita, kui ta on tihedalt kontaktis oma vanema vennaga,

akadeemilise noorsooga. Seni on see side olnud lõtv. Tulevik peab siin kindlasti tooma paranemist. Selle tihedama kontakti loomisega käib kaasas rahvusliku selgitustöö süvenemine ja hoogsemaks muutumine. Meie tuleviku siht on luua tihe läbikäimine haritlaskonna ja laiade masside vahel. Esimese laiaulatuslikuma sellesuunalise katsena olgu nimetatud üliõpilaskonna poolt korraldatud rahvuslikke kõnelende Vabariigi aastapäevade puhul. Tulevikus peaks ka koolinoorsugu siin sekka lööma. Meie eesmärgiks on riigitunde süvendamine ja kasvatamine nii laias ulatuses, et iga Eesti Vabariigi kodanik jõuaks Cicero veendele: „Isamaa pind on igale kallis.“

Oso. Traat.

100
1

$$\frac{100}{1} = \frac{\text{õpetaja}}{\text{õpilane}} \text{ (kui ei ole õpitud)}$$

$$\frac{1}{100} = \frac{\text{õpilane}}{\text{õpetaja}} \text{ (tund lõppenud)}$$

SOOSAARE TALUKE.

Kaugel teistest inimasulatest, piklikul künkal keset sood seisab üksik taluke, kui teda selleks üldse nimetada võib. Kuidas küngas selle taluga sinna laia sohu sattunud, sellest ei tea keegi, kuid sääl ta on juba vanast ajast saadik.

Niikaugele kui silm ulatub, on näha ääretut sood. Ainult ühel veerul sinab mets, mille taga asub lähem küla. Soo on lage, üksikud

Kõik paistab mahajäetud olevat, ainult kivised põllulapikesed maja taga tunnistavad, et siin inimesi elab. Vili on siin väga kidur, isegi umbrohi ei taha niisuguses mahajäetud kohas kasvada.

Majakesest allpool künka serval seisab väike, kaunis lagunenud ehitis. See on laut, milles talu kari pesitseb: kaks lammast, siga, lahja lehm ja veel paar kana. Maja ja lauda vahel

V klassika-haru lend a. 1932.

jändrikud männisalgad ja kidurad pöösad kasvavad tal. Nende vahel mustavad põhjatud laukad.

Vaevalt kuuldavalt, nagu lauldes, kihiseb ja koriseb soo. Seda ühetaolist korinat läbistavad soolindude läbitungivad huiked.

Künkale pääsemist võimaldab ainult kitsas okste ja kividega täidetud teerada, mis kohati nii ahtake ja vesine, et säält peaaegu võimatu läbi pääseda.

Künka küljel seisab pisut viltuvajunud samaldunud katusega elumaja. Ta on juba väga vana ning vajaks hädasti parandamist. Ta nagu häbeneks oma inetut asukohta ja korratut välimust ning püüaks sellepärast künka kumeruse taha varjule tõmbuda.

on madal lattaed, mille vahelt paar armetut aia-viljapeenart paistavad.

Elumaja koosneb kahest pisikesest kambrist. Kummalgi on ainult üks väike kahepuuduline aken. Sisse astudes paistab kõigepäält silma ahi, mis selles väikeses toakeses näib tohutu suurena. Ahi on päält osalt lagunenud ning laseb seetõttu väga palju suitsu ja nõge tupp. Lagi, ahi ja kogu ta ümbrus läigib tahmast. Sel kambrikesel on konarlik savipõrand. Akna all seisab väike värvimata laud, mille taga kolmejalgne tool. Esialgu silm rohkem ei näe, sest toas on kaunis pime. Üks aknaruut on katki. Ta on asendatud vana lauluraamatu kaanega, et takistada vihma ja lund sisse sadamast. Varsti hakkavad silmad ka vähemaid asju nägema.

Ahju kõrval seisab pikk pink, mille kohal seinal mitmesuguseid tööriistu ripub. Nurgas asetseb riiul, millel näha paar sööginõud. Muud majakraami pole näha. Teine kamber on natuke valgem. Tal on isegi laudpõrand all. Siin asub kaks puuvoodit, tool ja väike laud, millel vilets lamp ja mitmesuguseid muid vähemaid asju. Seinal suure naela otsas ripub kimp halle rõivaid. Isegi paar värvilist pilti ilustavad halle seinu.

Selles majas elab Soosaare Jaak oma naise

Krõõda ja kahe väikese lapsega. Jaak on kõhn vanapoolne mees. Ta käib külas, olgugi et see kaunis kaugel on, päevilisena tööl, sest see väike maalapike, lehm ja paar lammast ei võimalda äraelamist. Öhtul töölt tulles vilguvad talle juba kaugelt majakese tulukesed, nagu kaks tondi-silma, läbi pimeduse vastu, näidates talle teed läbi põhjatu soo. Krõõt, vanaldane kolletanud näoga ja sisselangenud põskedega naisterahvas, talitab kodus. Söödab loomi, valmistab toitu ja valvab laste järele, kes veel pisikesed.

Ü. Lepp.

Tühjus.

**On tühi tühjus, sinu rõõm,
kui elutüdinud tulelõõsk,
kui äsja kustun'd praksu armastuse lõõm
või sumpund sügisuttu kadu taevapuna rõõsk.**

**On tühi, nii otsata tühi —
su elu . . .**

ja rada . . .

täis siiski — igapäevsust halli.

**Sind ärkvel hoiab tühjas avaruses
vaid kajav ajakella tikse,
kui kütkeis, või raudseis kavalusis,
et võimatu on iga vabaduse tukse! . . .**

**Uaid tühi, nii ääretu tühi
su tund . . .**

ja päev . . .

täis siiski, . . . tühja tühjust

. . . täis alati!

H. Paal.

Anton Laar.

In memoriám.

Vabariigi aastapäeva eelõhtul tabas meid see, mida olime kõige vähem oodanud. Meie keskel lahkus kaua-
aegne tulihingeline klassijuhataja Anton Laar.

Ta oli meile isaks, kes kõigis asjus parima meelega oma õpetust ja abi andis. Õpilastest püüdis ta kõige paremini aru saada; meie tundsime endid ühise perena.

Ta õhutas meis töötahet ja istutas meie südamesse tulist isamaalust. Ta sõnad olid alati täis armastust kodumaa vastu.

Ta oli mees, kes tahtis elada ja luua palju oma kodumaa kasuks — kuid ta võeti liiga vara meie hulgast.

Oleme tema kaotuse pärast suurimas leinas, see on meile liiga valus — talumata, meie nagu veelgi ei taha sellest aru saada, et teda pole, et ta ei tule enam meie hulka.

Kuid tema õilsad püüded püsivad meie hingedes ja meie tahame, meie lubame neid alati kõrgel hoida.

Sinu mälestus on liiga tugev, et suudaksime seda iialgi unustada.

III^a kl.

Gustav Reimann ja Viktor Pikat.

In memoriam.

Gustav Reimann.

Valmistudes lahkuma eeloleval kevadel oma nii koduseks saanud koolist ja siirduma tõsisesse ellu, mälestavad H. Treffneri gümnaasiumi XXVI lennu abiturientid kaht kaasvõitlejat, kes oleksid pidanud seisma nende ridades, kuid keda hoolimata surm liiga varakult kiskus ära sugulaste ja sõprade ringist.

Nad ei saavutanud eesmärki, mille poole olid püüdnud ühes teisega. Nende töö katkestati järsult, ootamatult. Üht viis surma vapustav õnnetus, teine varises hauda lühikese, hävitava haiguse järele. Nende sõpradel jääb üle ainult kurvalt mälestada kadunuid.

Meeldivad on need mälestused. Mõlemad lahkunud olid elavad, lõbusad kaaslased. Tänu oma aktiivsele iseloomule olid nad tõusnud teatud määral juhtivale kohale sõprade seas ja esinesid paljude ühiste ettevõtete algatajate ja energilisemate läbiviijatenä. Kõikjal tunti nende heatahtlikkust ja seetõttu oli nende vahekord kõigi kaasõpilastega sõbralik.

Nad olid kuulunud oma klassi koosseisu varasemaist algkooli aastaitaist saadik. See oli küllalt pikk aeg, et astuda lähemasse sõprusvahekorda mitmegi kaasõpilasega.

Võtame kallid varana kaasa eluteele mälestused kadunud sõpradest.

H. Treffneri gümnaasiumi XXVI lend.

Viktor Pikat.

PUUDEVEDU.

Ähmitseb põleda väike lambinäss, et valgustada talu suurt peretuba. On varane hommik, väljas valitseb veel pilkane pimedus.

Suure peretoa nurgas kohmitseb sulane Mikk end riidesse, pühib ähmaseid silmi ja pomiseb omaette mingeid pahaseid sõnu. Väljub siis peretoast laia laaberdamisega; ei ole tal tarvidust pesta silmi ega sugeda juukseid. Ta oma tehtud piibunosu laotab vaid suitsu.

Täiuslik talveilm. Suured hanged on kuhjunud hoonete ümbrusesse. Vuhiseb tuul oma suurima kiirusega, õhus tormavad lumepilved. Pakane näpistab nägu. Kriiksatab talu elumaja uks, väljub sealt sulane pikkades viltides ning suures kasukas. Lotendava jänesenahkse läki-läki alt pole ta nägu peaaegu nähagi, kuna ta kätes on labakindad — paksud ja soojad. Sulane sammub läbi sügava lume otseteed talli poole.

Tuul ja tuisk aga aina suurenevad. Pole näha enese ümber muud, kui ainult suurt valget pilve. Nägu on märg, ikka ja ikka peksavad külmad valusad lumeräitsakad näkku, vahel tormab säärane kole pahvakas, et hinge matab kinni. Talli ukse vahelt vilksatab üksikuid valgusekiiri; see on sulase tahmase laterna valgus. Lajatab laiali talli kahepoolega uks, tallist ronib suur neljajalgne kuju välja läbi lameda lumehange.

Maanteel voorib pikk rida hobuseid regedega. Küll on neid mitmesuguseid! On suuri, on väikesi, on laisku, on virku — kuid kõik nad on regede ees ja komberdavad lühikest jooksusammu läbi tuisatud tee. Igal reel asub inimene, kägardunud reenurka — hoiab paksu vammuse varal oma ihusoojust.

Tee käänakul seltsib neile sulane Mikk oma suure, tugeva hobusega. Mikk lausub kaaslastele veniva, käriseva häälega vaid: „Tere ommugut!“ ja juhhib hobuse maanteele. Imelikud on nad mõlemad — sulane ja hobune! Esimene on väike käbedate liigutustega mehike. Armastab palju jutustada ja seda ikka naljatades. Täielik

vastand on aga vanamehe hobune. Suur ja võimas, kuid laisa loomuga. Täna on nad aga täiesti sarnased! Hobune tõstab kohmakalt ja uniselt oma suuri lampjalgu sügavalt tuisanud lumes, silmad on vajunud pooleldi kinni ja kõrvad on ripakil. Ei ta hirnahta, ei purista, ei vähimatki rõõmsa meeleolu tunnusmärki. Samuti ka sulane — ta vaid unistab reenurgas ja popsutab aegajalt piipu. Ei suuda ta liigutada isegi oma uniseid liikmeid, et võtta piits ja sundida hobust kiiremale sõidule. Ainult aegajalt avab silmad ja vaatleb loodust ning tuisu kangust, näeb tee ääres talumajasid, kus higise akna taga põleb vaevaline tuluke. Sulane hakkab unistama. Kui soe ja kena oleks seal! Ehhh... ahju ääres sirutaks aina jalgu, küljel oleks soe — peaaegu tuline. Aga tema soojust ei karda, popsib ainult piipu, ja Laugaste Kristjan oleks ka tema pool. Laugaste Kristjan meeldib sulasele, sest see mõistab ise viina teha, vii ainult vilja. Küllap tihtigi sulane nõutab peremehelt oma palgavilja ja sõidab sellega Laugastele. Siis on alles päevad! Jaa... jaa... ega üle Kristjani ole kedagi!

Katkeb sulase unistuste lõng, tee ääres vehib tuulik. Kuigi purjed on ainult osaliselt peal, lendavad selle kõrge ehitise sarved nagu kepikesed — nad on nii kerged ja väetid. Veski ääres konutab hobusekont, varajase veskilise oma.

Ikka veel mässab tuisk, kõle tuul on jahutanud sooja kasuka, juba hakkavad sõrmed külma suurtes labakinnastes. Kogu aja kannatab nägu valusaid, külmi lumeräitsakaid. Ainult mõne elamu või metsatuka varjus vaikib tuisk. Siis tundub kõik nii soojana, mõnusana. Kii- resti topib siis sulane oma piibunosu tubakat täis ja süütab ta, kasutades tuulevaikust.

Voor on jõudnud kohale.

Ilmatu suure metsa keskel asub lahmakas raiestik, kus sõeluvad mehed hobustega edasi ja tagasi sügavates lumehangedes, et leida parajat puusülda. Sulane Mikk kohmitseb reelt

maha, kinnitab vööd, asetab piibunosu tasku, võtab siis ohjad kindlasti kätte ja käratab: „Nõõhh!“ On siin aga viimane pörgu! Puusüldade vahel on paari meetri paksune lumi. Hobune hüppab, rabeleb — kuid jõuab vaid natuke edasi. Sulane sumab ree kõrval, kukub vahel, kuid tõuseb jälle, ohje aga kätest ei lase. Viimaks ometi on leitud kohane koht.

Mikk kisub ree kindlammase paika, viskab hobusele käputäie heinu, asetab oma suure

teisel päeval vara ja asuda jällegi vaevarikkale tööle.

Peretuppa kuulduv väljast reejalaste kriginat. Tüdruk Mall tõttab oodatavale vastu. Peagi ilmub külmast kangestunud jalgadel Mikk, upitab kasuka seljast ja kisub läbi-läki peast. Istub siis seljaga toetudes sooja ahju äärde ja topib oma piibu täis. Alles siis pääsevad ta keelepaelad lahti: „Oll üits kuramuse päiv küll, tuisas nigu hull kohe. Muud es ole

„Vahesaare Villemi“ tegelaskond. Kooli aastapäeva ettekandelt Vanemuises 7. XII 32.

kasuka hobusele ja hakkab kibedasti tööle. Puuhalud käivad kiiresti riidalt reele. Vahetevahel kõnnib Mikk korra ümber koorma, vaatab, et kõik oleks korras. Ja jälle tõstab ta puuhalge. Tõstab ja tõstab...

Talvine õhtu.

Tuisk on lakanud. Taevast siretab heledatest tähtedest. Külma on aga tublisti kõvenenud. Läbi karge õhu kuulduv paugatusi, need on pakase naljatused. Ta ainult igavuse peletamiseks kägistab mõnda aiateivast! Maa peal on rahu, kõik inimesed on pugunud elamutesse, millised on võluvalt soojad. Inimesed puhkavad mõnuses toas päevase töö väsimust, et tõusta

kedagi, aga metsan tahtse obese ära uputada, oll teene maoni juba seen. Aga õdago olli selge ja illus.“ Mall peab Mikust lugu kui kangela-sest, asetab ettevaatlikult laua toiduga Miku juurde ja sunnib teda sööma. Ja Mikk sööb apla isuga, võtab kärakat ja kisub piipu. Siis korruga tal tuleb nagu midagi meelde, pöördub peremehe poole ja lausub: „Pühaha ma tahtse viia villä Kristjani manu, kas sa mulle obst annad kah!“ — „Miks ei, võta aga päälegi,“ kostab peremehe sõbralik vastus.

Mikk sööb ja naeratab.

Ta on rahul selle maapäälse eluga.

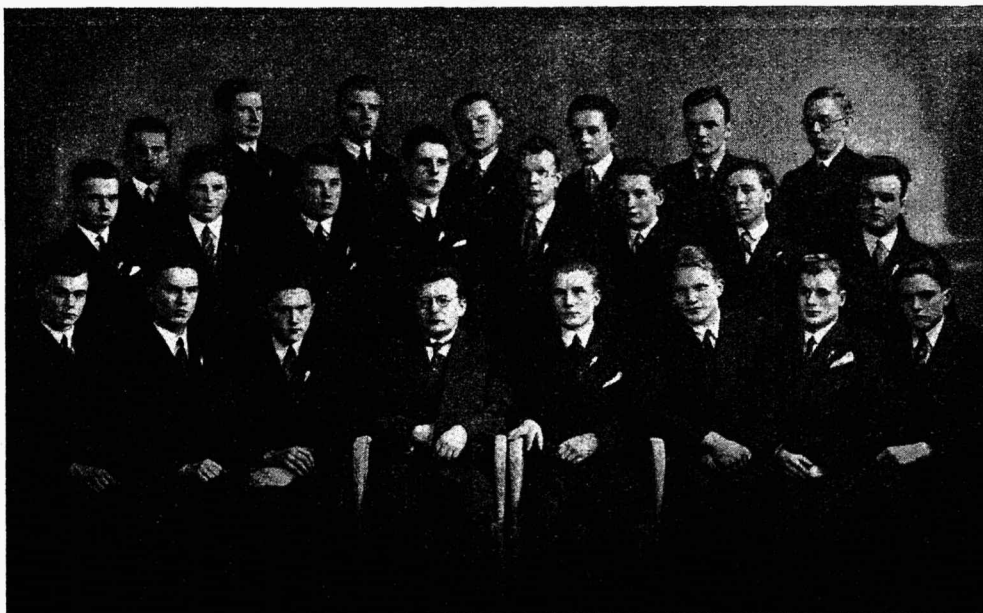
Ilmar Laar.

MÕTLEVAILE NOORILE.

Tõsisemaks ja ühtlasi kiiremaks kui kunagi on läinud tänapäeva elurütm. Ta on kasvamas välja senipüsinud piirest ja süsteemist, mis ei suuda rahuldada lakkamatu arengu tarbeid.

Paremini, kui kõik teooriad kokku, tõestab meile reaalne elu, et senine tee on ummiku, võibolla sageli ka põgenemistee. Üha suuremaks kasvab jõuetuslaine peaaegu kogu modernse

kokkuvarisemisi, kuid lõpuks siiski kõikehaaravat ja sangarlikku loomingut, kõikjaletungivaid reforme ja lakkamatut ehitust. Selles veendumuses tuleb noortel valmistuda rünnakuks, tuleb vabastuda kõigist takistavaist eelarvamusist, arendada sihikindlust ja tagasipõrkamatut julgust oma eesmärkide kindlaks saavutamiseks. Terve ning loomulik mõistus ütleb meile, et

Õpilaskonna juhatus ja tegevorganite juhid 1931./32. a.

Paremalt vasakule: Istuvad: G. Grünfeld, H. Ennus, O. Luiga, õpl. juh. H. Reibach, dir. K. Treffner, J. Peep, H. Amberg, E. Võsu.

Seisavad: V. Laar, A. Sats, A. Toiger, H. Pigošin, K. Kruuse, K. Pallok, R. Peiker, H. Rehesaar.

III rida: E. Laisaar, I. Marks, A. Kiiss, H. Lüübek, V. Paurson, V. Ratasepp.

maailma eluavaldisis. Midagi surutut, midagi uut näib lakkamatult otsivat avaldust. Kriisi sõna tõsisemas mõttes põeb korraldamatu tulunduslik loomisprotsess, kuid madalaks ja üha madalamaks vajub ka ühiskonna vaimne tase.

Kõiges selles tunnetab elujõuline ning edasitungiv noorus midagi habrastunut, midagi nõrka ning häirivat. Ja ikka rohkem selgub mõtlevalle noorile, et seda ummikut ei lahenda kaasaaminek ajavaimu virilusega, vaid kõigi loomisjõudude uuesuunaline, hoogne ning tarmukas edasiründ. Tänapäeva geomeetrilises progressioonis arenev elu annab meile põhjust veendumuseks, et enne kõike noorsugu seisab uue aja-perioodi lävel, mis on täis kannatusi, võitlust,

kõik, mis puutub inimkonna seesmisse korraldusse ja elusüsteemi, on loodud aastatuhandete kestel tema enese poolt. Iga uus mõte paremuse poole on tõrjunud oma teelt rea endisi tõekspidamisi, mis enam ei rahuldanud loomuliku elu tarbeid. Iga reform on leidnud ägedaid vastaseid, kes pole suutnud taibata tema väärtust. Kõigest sellest hoolimata ajalooline areng on läinud oma rada. Reformid on teostunud läbi kannatuste ja võitluste, kuid nad on alati avardanud inimkonna eluvõimalusi.

Ei maksa siis nutta ega imestada, kui jällegi on saabumas moment, kus paratamatuks osutub järjekorralise reformi nõue, kui senine elusüsteem on elanud oma aja ja toonud kaasa

kogu maailma vallutanud kriisi. Kramplik kin-
nihoid vanast on võrreldav tolle inimese tegu-
viisiga, kes suve tulekul ei taha loobuda oma
uhke talvemantli kandmisest. On naeruväärt ja
kurb ühtlasi, et inimene peab kannatama tema
enese poolt loodud korralduste all ka siis, kui
ta tunneb nende ebaõiglust ja evib küllaldas-
võimalusi igasugusteks reformideks, mis viiksid
elu jälle normaalseile teile. Passiivsus sellisel
juhul on piduriks edule ja ühtlasi vasturääkiv

rõõmu oma elust. On miljoneid täiskasvanuid,
kellel pole midagi päale ääretu materiaalse
puuduse.

Kuid ometi on meil kõrgelearenenud tehnika,
on loodusvarasid ja tooresaineid, on inimesi,
kelle lihaseis pakitseb töötahe, on teadlasi, kelle
ajud töötavad fenomenaalselt.

Aga vabrikud seisavad, produktid on suletud
ladudesse, töölised ja teadusmehed nälgivad,

H. Reibach

Õp. juh. 1931/32. õ. a.

Rich. Völli

Õp. juh. 1931. a.

õigele eluvaatele. On täiesti õigustatud väide,
et looming ei tohi valitseda inimest, vaid ini-
mene loomingut. Ja sellest lähtudes ei tarvitse
me tunda ebausklikku aukartust millegi ees, mis
ei ole meie ajale vastav. Kurb ja lootusetu on
väide, nagu oleks kõik senine paratamatus,
mille vastu inimene on võimetu. See on ni-
sama kardetav autosuggestioon kui saakivarit-
seva mao silmist hoovav maagiline võim.

Loogilise mõistuse ja terve elutunnetuse
põhjal on meil õigus väita, et see ei vii edule,
vaid degeneratsioonile. Kes vähegi realistlikult
käsitab elu, see teab, et tänapäeval on tuhan-
deid inimesi kirjeldamatus viletsuses. On mil-
joneid noori kogu maailmas, kellel ei ole kodu,
kes ei saa nimetamisväärset haridust ega tunne

ilma et neil oleks võimalusi midagi luua, tera-
vamaks kasvab masside puudus. Miks?

Miks nälgivad inimesed maakeral, mis reaals-
sete kalkulatsioonide järgi suudaks lähedasti
toita vähemalt kolm korda suuremat elanikkude
arvu?

See küsimus on mõtlemapanev, kuid kind-
lasti ka lahendatav.

Eluarengut õietimõistval noorusel on õigust
ja julgust väita, et viga peitub inimesis enestes,
peitub selles passiivsuses, mis aheldab elureformi
võidukust. Ja noorus, vähemalt aktiivsem, erk-
sam, teadlikum ja loomistahtelisem osa sellest
teab, et tema ülesandeks on hoiduda kõrvale
uinitusist, analüüsida loomulikku eluprotsessi
terve ning kaaluka mõistuse kriitikaga, vaa-

delda eranditult kõike, tunnetada selles arga, eluvõõrast, võltsi ja ebaõiglast, kuid ka kirkast, julgustavat, ilusat ja elujõulist, hinnata seda, teha järeldusi ja sööstuda siis loomingusse, mis peab tõusma üle senipüsinu varemete. Seileks on noorusel tuhandeid teid ja radu ja tegevust kõigi huvide jaoks. Noorsoo isetegevus peab

selgitama sihte, kujundama jõulist eluvaadet ja julgustama samme rünnakuteel. Astuda võimsalt üle uue aja läve, see on meie ilusamaid sihte.

Nooruslik elutunne õigustab ja toetab seda. Ta ei lase end suruda alla, vaid tungib edasi kõigi olude kiuste — võiduni.

Arkadi Uibo.

R A N N A L.

Kerge põuatuule puhangutel võpatas meri, kattus virvenduse laikudega, milles peegeldus hiilgavalt päike. Lõbusalt ja jõuliselt kuuldus lainekeste loksumist, kui nad paisati vastu ranna liiva ja kive.

Rand oli vaikne, kuuldus vaid lehtede värin, tekitatuna tuulekesest. Vaadates kõrgelt paesinalt, mille all enne merd oli tükike liivast

randa ja kive, paistis kõik nii rahulikuna ja harmoonilisena. Mööda paeseina roomasid põõsad, olles nagu iga silmapilk kukkumisel; aegajalt pudeneski mõni kivike, sahistas langemisel harvis põõsais ja tekitas tumeda häälekese sügavamal.

Kividest vabal rannaosal kükitas kaldaletõm-
matuna must tõrvatud kalapaat, millesse olid asetatud võrgud, kus läikisid päikesepaistel üksikud kalasoomused. Veidi eemal, kus põlnud kaljuseina, asetses üksik, laudadest löödud vilets plekist katusega onnike, selle ees oli kustunud tulease. See ehitis oli püstitatud ajuti-seks elutsemiseks sinna üksikute mändide vahele.

Äkki tekkisid kuskilt esile kaks last, poisikest, kes jooksid lõbusalt mööda liiva, viskudes ajuti pikali ja rabeldes teineteisega. Nüüd ilmusid hurtsikust paar meest, nad asusid paadi juurde ja tõukasid selle vette. Üks neist tõi onni najale toetuva mõlapaari ja asus nendega paati, teine solistas säarikutega vees ja tõukas paadi minema, vaadates enne veel ringi, vist ilma määramiseks. Mõlad hakkasid taktis liikuma ja varsti kaugenes paat.

Poisikesed rannal vaatasid ringi, rabelemine oli neid näilikult tüüdanud, rääkisid siis midagi omavahel ja viimaks kadusid metsa. Merele ilmus üksikuid paate, peatusid kuskil ja mehed neis hakkasid laskma vette võrke. Veidi maad rannast tiirles kajakas, nagu eksinud, nii üksik oli ta. Kostus linnulaulu ja karjakellade ühe-
toonilist helinat.

Meri jäi aga veelgi vaiksemaks, lainete laksumine vastu liiva ja kive harvenes, kadusid virvenduse laigud. Meri uinus.

R. Lepasson.

„Illu“ Marks,

kellela Treffoonia kaader spordis 50% oma lõõgijõust kaotaks. Muutub eriti tarmukaks sportlikus atmosfääris ja nagu enamvähem ustavatest allikatest kuuldub, kavatsevat lähemal ajal mõtteid mõlgutama hakata Berliini olümpiaadi üle.

KAS TUNNED MAAD.

„Kas tunned maad, mis Peipsi rannalt?“

Til-til-til-til... kõlavad karjakellad koju ruttavate loomade kaelas. Karjapoiss ise — lustiline nagu alati, sammub pehmel sammul pastaldega läbi öökastest märgunud rohu ja vilistab lustilist viit.

Ilus suveõhtu on! — Istun vana, vana kase all, mille koor on nii krobeline ja täis sügavaid vagusid, nagu saja-aastase rauga nagu. — Istun selle kase all — ja kask sahistab tasa-tasa, nagu tunneks ta ümbritseva looduse ilu ja tahaks juhtida mu tähelepanu sellele. — Õhtu-taevasse tõmbuvad tulipunased jooned, mis peegelduvad all orus rohelis-sinakal veel. Suur haug on rahul endaga ja ümbrusega ja hüppab veest välja, lüües sabaga plaksatuse vette.

Ümbrus on vait. Suur uhke mets, mis on piiranud järve, seisab õhtupäikesest punetavate latvadega täies vaikuses. Järvelt tõuseb aur. Vallutades mägede vahelist orgu ja ronides rammestusena ka põue ja kontidesse.

On näha vaid eemal mäel seisvat suvilat punaste kontuuridega ja lumivalge korstnaga — tema kõrval teist suurt kaske, mis võib-olla on sugulane sellele kasele, mille all istun. All järve ääres asuvast väikesest külast on kuulda õhtutoimingu hääli ja järvelt sulpsavaid mõla-lööke. — Heinalised sõidavad üle järve koju.

Kadunud on päike — tema kadumisest annab vaid veel tunnistust veretav taevaäär.

Kaovad ka hääled — ja rahu valitseb maal! Vana kask sahistab jälle tasa-tasa.

Siis aga sammub karjapoiss järve äärde jalgu pesema ja algab julgelt laulu: „Kas tunned maad, mis Peipsi rannalt?“ — Need sõnad tungivad selgelt ja teravalt läbi õhtu-õhu, tuletades igale meelde tema kohust.

Tõusen üles kase alt, paitan teda nagu jumalagajatuks ja sammun maja poole, rinnas pesitseva mõttega: „Tõesti sind peab tundma, looduslikult ilus kodumaa!“

H. P.

ALJAK.

Kes on käinud kord Sirgu kandis, pole jätanud külastamata Aljaku poodi. Kui juba nimetada poepidaja nime, kerkib silme ette tüse kuju, punane nägu ning suur kõht, mis alati rihma pääl ripub. Juba nimest jätkub, et muiet esile kutsuda.

Niipea kui poodi sisse oled astunud, kõlab kustki hääli läbi nina: „No mis tan sis olli?“

Päälle kauba nime nimetamist hakkab iga-vene sorimine ning tuuseldamine. „Mul nigu ikka vist olessi,“ ütleb kaupmees kanges otsimisehoos. Kui siis viimaks soovitud asi käes, tuleb maksta „kõva kohalik hind“. Kui küsida, miks nii kallis, käib vastus: „Nüüd omma tolli päälle pandu,“ ehk: „Tu ju palju parem sort, kui tu tõine.“

See poodimine aga on väga juhuslik asi. Lähed laupäeval, on poodnik linna läinud, lähed esmaspäeval, on ta veskil, nendel teistel

päevadel on tal kindlasti jälle midagi õiendada. Pühapäev on Aljaku meele järele siis see äripäev. Kui ta kodus pole, ei saa ka teised sisse, vaid kahekordsed ukсед on kõvasti lukustatud. Ei tohi ju kaupa lasta ära varastada. Kellelegi teisele ta aga müümist ei usalda, isegi õele mitte.

Kuid on teda ennastki „sisse löödud“. Kord tuli poodi keegi võõras ja küsis, kas vahest kaupmehe-härra ei laseks enesele raadiot sisse seada. Oldigi nõus. Järgmisel päeval oli „veiervärgi“ proovimine. Aljak pööras siit ja pööras säält, koputas siit ja koputas säält, aga mis tulemata jäi, see oli hääli. Viimaks kostus hele vile. Vanapoisil hää meel. „Juba nakab minema.“ Läheb vaatama, kuhu montöör jäänud. „Montöör“ oli aga teinud senikaua poes puhta töö, ning oli parajasti ametis kompvekkidega. Aljak oli aga hää südamega. Tal hakkas poisist

hale meel, laskis kompvekid võtta, raha aga käskis tagasi panna. Pärast ise seletas: „Oli sihuke valgetverd poisike. Las ta jookseb nende kompvekkidega.“

Ka katsetas ta kord kangemate jookidega, mis aga hästi ei lõppenud.

Pood on Aljakul alati täis kui silgupütt. Saapamääret võib kergesti leida kompvekkide päält ja heeringas ning mesi oleks kui loodud kõrvuti seismiseks. Kui minna midagi otsima, võib kindel olla, et mõni juuksetutt jääb kärbsepaberi külge kleepuma.

Aken on poel alati kinni ning luukidega suletud. Tuleb ju uksest küllalt valgust, ja kes võib usaldada, et keegi aknast sisse ei tungi.

Nüüd aga, nagu ma lehest lugesin, oli Aljakuga üks tõsisem lugu juhtunud. Teda taheti tappa. Sel päeval muist asjust ei räägitudki, kui Aljaku kõvast päaluust. Ta ise aga seletanud: „Ega kitta või, aga ta ikka üits surmahoop oll! Kord elas üits miis. Ta kukse aknast vällä, ei olnud häda midagi. Teinekord läits aga tool ümber ja miis olligi valmis.“

Niisugune oli see kaupmees Aljak.

A. Elken.

ÜKS SUVEÕHTU.

Olime matkanud terve pika rammetupalava suvepäeva. Selja taha jätnud hulk kilomeetriposte ja liginesime oma eesmärgile. Päev oli jõudnud pea lõpule, hõõguv tulikeha taevakummil oli vajumas silmapiiri taha ja varjud suurenesid. Olime väsinud tampimisest tolmusel maanteel, igatsesime puhkuse ja toidu järele. Unistasime lõhnavast heintest ja lootsime peagi oma eesmärgile jõuda, kus oleksime heinadki eest leidnud.

Teeäärsetelt ristikehina põldudel tõi tuul magusat õitelõhna sõormeisse — kuis mõjus see kuidagi uimastavalt. Õhk oli vaikne ja selge. Õhtujahedus hakkas võtma maad, hääled kostusid kaugele. Eemalt oli kuulda vankripõrinat, kuskil hõigati karja koju. Oli ilus suveõhtu, nagu neid ainult on heinaajal.

Lõpuks, kui olime just läbinud metsa, hakkas eemalt paistma ka meie igatsetud puhkepaik.

Eemal oli salk halle taluhooneid. Õigemini küll ainult katuseid, sest ümbritsevad puud ei lasknud palju eemale paista. Aeglaselt ja otsejoones tõusis korstnast suitsu ülespoole, kus ta ühte sulas taevasinaga. Perenaine on säääl ametis toiduvalmistamisega — pere tuleb töölt. Ja hoogsamalt astusime seda viimast vahemaad, mis lahutas meid talust. Kesapõllul

ajas karjalaps laudes karja kodu poole, vahetevahel hõigates mõnd üleannetut mullikat, kes tikkus karjast kõrvale. Aeglaselt ja rahulikult ligines kari väravale, oli kuulda koera haugatusi ja karja krappide kõrinat. See pilt oli nii ilus ja idülliline, et peatusime hetkeks vaatlema, unustades väsimuse ja nuriseva kõhu.

Kuid seda kiiremini siis jälle sammusime, mida rohkem me liginesime oma puhkepaigale, õunapuu-aia nurgani jõudes ei tihanud vaadeldagi seda viljarohkust, mille all ägasid puud. Ei tihanud vaadelda ka peegelsiledat jõge ja luhta, mis oli ometi nii ilus. Eks homme ole aega kõike vaadata, täna kui aga saaks rutem lakka või küüni. Kui avasime värava, tervitas Triks meid kohe kärede haukumisega, kuid tundes sõpru algasid nii tormilised sõpruseavaldused, et perenaise hüüd: „Kas sa kasid, Triks, või oma tolmuste käppadega kohe püsti üles teiste rõivaid määrima!“ meile päris kutsutud oli. „Eks homme hullame, täna pead varuks hoidma oma rõõmu!“ rahustasime rõõmsat karjavalvurit ja suundusime tarre, kus pere oli õhtulauas. Meid võeti eriti karjapoiis poolt suure rõõmuga vastu, lubasime ju talle tagasi tules linnast uue õnge tuua. Õhinal hakkas ta pärima meie juhtumusi, et päris kahju oli tast, ei saanud me talle nüüd aega vastata, oli rohkem

tegemist sooja sepiku ja värsket piima hävitamisega. Kuis maitses see — parima maiusroana, mis me iialgi maitsnud. Lubasime homme seda rohkem ja põhjalikumalt jutustada ja ronisime tallilakka, kuhu peremees värskaid

heinu alles täna oli toonud. Viskusime heintele, tundes mõnusat väsimust kontides. Oli nii hää olemine, et ei oleks vahetanud seda millegi eest. All tallis krõmpsutas hobune kaeru või värskaid heinu, meid aga vallutas unejumal.

A. Järs.

TÄHTSAMAIK KOMEETE TREFFOONIA VÕLVIL.

Olen jällegi Treffoonias. Kuid seekord juba päris eraisikuna, väljaspool „runde zweiseid“ ja „pühapäevaseid puhketunde.“

Surun end muheldes ja kelmika näoga suure raudahju taha nurka, et siis siit rahulikult jälgida seda kihavat elu ja isikuid siin vanas „Akadeemias.“

* * *

Pikalt ja laisalt kõliseb vana kooli elektri-
kell, tuletades meelde pedagoogidele, et on am-
mugi aeg vabastada hetkeks noori Heeron'i
valemist, Hebbel'i literatuuri-pärlidest, Karl
Marx'i sotsiaalteooriaist ja Cicero süüdistus-
kõnedest.

Nagu märguande pääle paiskuvad valla klas-
side ukсед ja korruga on koridorid täis kihavat
elu.

Oi — oi, kes neist kõigist suudaks kirju-
tada! Vabandage seepärast mind, kui olen oma
krõbiseva sulega puutunud vaid tähtsamaid —
või vähemalt neid, kes end tähtsamaks peavad.

Haa — säääl näengi juba üht Treffoonia kuul-
suse ilu ja au — Otti, nagu teda koolivennad
hüüavad. No on Vanataat kuju ja autoriteeti
sellele mehele andnud. Ja see autoriteetlik kuju
ähvardas „nii päris kindlalt teades“ oma alla
haarata Treffoonia „duce' tooli“, kuid vedas
siiski teisiti. Näojoontelt võib lugeda, et see

Treffoonia autoriteetlik isik koolipäevi veel
autoriteetlikumates arvudes on läbi elanud.
Muide omab ta kuldset annet deklamatsiooniks,
näitlemiseks ja tujuküllaseks naljaks, eriti aga
oskab sisse seada 3-sendilises vihus „iseäralist
raamatupidamist“.

Miskipärast vaadates talle otsa leian temas
palju sarnasust Treffoonia lipuga. Annab
alati isalikku nõu kogu õpilaskonnale ja juh-
tivatele tegelastele, vajab aga siiski veel juhti,
kes teda juhiks! Kuid küllalt — niikuinii te-
mast laulavad grammofoni-plaadid „Oh Otto,
Otto... jne.“ ja kui „Abiturientide kogu“ juha-
tajast kõneldakse temast küllaldasel määral.
Ta kaobki, nagu aru saades, et ma teda enam ei
vaja, kuhugi ruumi läbi naksuvate uste.

Kuid samal hetkel ja samast uksest kukub...
jah, just kukub kápuli välja uus abiturient, kar-
gab juba samas püsti ja teeb säärase näo, nagu
oleks see tavaline asi tema juures ja nagu as-
tuks ta ka viisakasse sünnipäeva seltskonda
täpselt samuti. Nojaa, kargab püsti, teeb paar
Frankensteini lõusta, haarab siis ninast kämb-
laga kinni, teeb ksülofoni ja saksofoni inisevaid
hääli ja laskub „sureva luigena“ taas tagasi
põrandale. — Mis sa teed ära, „suur lavastaja
Nõo pool kandis“ ja „maalikunstnik oma káe
páäl“, mil on ikka igasugused iseárasused. Ris-

tin ta Valteriks ja rühin silmadega juba uut tähtsat tegelast otsima, sest pikuke see vahe- tund on...

Kuid juba leiangi. Tuleb eemalt läbi poiste- jõugu kõikuval sammul, vesisilmi, ilmatu suure mapiga. Keerutab pliitsijupikest sõr- mede vahel, teeb paar korda „tss — tss“, paneb siis keskele nagu komaks ühe „see — puls“, ütleb „vaikust! vaikust!“ ja kaob jälle.

Keegi aga algab kuskil eemal laulujoru „Üle- miste vanakene...“ „Eduard ja Kunikunde“ viisi peal.

Nüüd, nüüd korraga jäävad peatuma minu ees kaks ülihuvitavat noort ja ise kirjutavad kiiresti ja ruttu. Hee — mõtlen, „vist ka kir- jasaatjad ja kaastöölised!“ Üks on küll Lex, aga teine pole kahjuks mitte Max, vaid hoopis midagi palju ilusamat ja kõlavamat, mis juba iseenesest ütleb, et sel noorel ikka kõneandi ja vaimu on, mida ta aga kasustada ei mõista... Mis sa teed ära, kui ristikheinalehekene rinnas ei aita!

Taas köidab mu tähelepanu üks tüse kogu lakk-kingis ja smokingis — igaühele isemoodi tööülikond! Kõige imelikum näib mulle olevat aga lapats, mis täis monogramme ripub välja vestitaskust, ja jõuk poisijõnglasi kuskilt ala- malt, kes teda suure käraga saadavad. — No, ega säärane kuju ilma saatjateta võigi liikuda! Nüüd tükib läbi poiste üks tasane omaette kuju, „male-kuningas“ Treffoonias. Tasane küll, kuid üllatavad jutud, et tihti kipuvad tal kotad käes lendama, otse õpetaja suunas. Vaga vesi — sü- gav põhi!

Nojah, tükib läbi poiste ja jääb peatuma brünetse noormehe ette, kelle pead katavad pik- kad kunstniku-juuksed, mille all geniaalne vaim, mida ta rakendab kuulsuse saavutamiseks. Eri- liseks omaduseks on sel kunstnikuhärral, nagu seda sorti inimestel ikka, et ta õpilaste hoolda-

jate koosolekule saadab oma teenija, ja et ta pahatihti püüab vaadata oma ninaotsale, kas seal mitte ei istu mõnd kärbest. — Räägitakse veel mingisugusest „põrsa õhtust“ ja „musketäärist“ ühenduses selle „pangadirektoriga“, nagu teda hüütakse, kuid mine nüüd usu neid kuulujutte. Fakt on igatahes see, et ta on „Treffoonia“ näitlejaskonna juhiks nii teoreetiliselt kui ka praktiliselt.

Kuid just samal momendil, kui too „male- kuningas“ tahab alustada juttu „kunstnikust pangadirektoriga“, keda ma nimetan endamisi lihtsalt Ilmariks, möödub neist graatsiliselt hõljuv klassik, Goethe kirglikum austaja. Nende jutt jääb pooleli, sest see graatsiline kuju ruttab karistama „häbenematult lohvakaid“ poisse, kes on alustanud ühes nurgas sarv- prillidega vanapoolse abituriendi, keda vahel ka tuletõrjajaks hüütakse, eestvõttel „Oo mon- nah...“ laulu. Nojah, ja nüüd see „kooli esi- mene instants“ ruttab asja likvideerima, et mitte ilmaaegseid sekeldusi ei tuleks kooli „teise ja kolmanda instantsiga“.

... Siis äkki valgub kogu jalutusruumi kole liimihais. Kust see tulla võis, seda ma ei tea tänapäevani, küll aga nägin samas üht pikka pastorinäoga noort, kes kindlasti kuulus V-b klassi, sirutamas oma liikmeid seina ääres. Kuid enne veel, kui saab ta valmis oma sirutusliigu- tustega, kerkib nagu maa-alt tema ette väike poisipõnn, kes asetab oma parema käe ristluule, vaatab häbenedes maha ja ütleb siis, „nd ütelda... minu nimi on Lembit..“

Ahaa, see ongi see Lembit, see Treffoonia pisem, kuid kangem mees... Põllumajanduse ringi asutamisjuhataja, karsklaspere president, V-a klassi vanem ja pääle kõige muu veel „nd ütelda tubli ja energiline poiss“.

Siis veel vilksab korraks mööda kõvera lip- suga, kuid õe poolt täielikult põetud peaga üld- tunni toimkonna juhataja.

Ja siis... Oi — oi.. „Akadeemia noorte President“ ise. Haaran kähku oma mapi, paberid ja sulepea ja kaon, sest mine tea, kuidas muidu veel läheb.

— Mürtsatades vaob kinni vana kuulsa maja uks ja seisan jällegi kiriku ja vangimaja vahel, imestades, et miks just kool, kirik ja vangimaja

siin peaksid olema. Kuid kõhatab vangivaht ja vaatab kirikutorni poole, nagu tahaks see ümber kukkuda... ja elukindlustamiseks... kaon jälle.

Suurel palumise päeval.

Kõmm and Kõmm.

ÜLEVAADE ÕPILASKONNA TÖÖST JA TEGEVUSEST 8. TÖÖAASTAL.

Hoogsalt ja innukalt, kuigi eemalseisjale märgatamatult, on Treffoonia iseseisev „noorte riik“ möödunudki aastal teotsenud oma „akadeemia“ müüride vahel. Järgnegu alamal lühike ülevaade tööaasta tegevusest.

Õpilaskonna siseelus uue algatusena on läbi viidud korrapidamine õpilaste poolt vahetundidel. Kindlakujulist ja laiemaulatuselist korraldamist on leidnud tänavu lugemislauad, tänu energilisele toimkonnale. On esindatud pea kõik Eesti loetavamad päevalehed ja ajakirjad, mida õpilaskonna liikmed ka suure huviga kasustavad. Isegi lugemislaua sisemine kord lugemistundidel on eelmiste aastatega võrreldes märksa tõusnud.

Töö intensiivsust õpilaskonnas tõstab tunduvalt igapäevane üldtund, mida kasustatakse loengute ja referaatide jälgimiseks mitmesuguste probleemide ja küsimuste üle.

Õpilaskonna „Kaubanduskojana“ teotseb koolis juba mitmendat aastat kooperatiiv, mis viimastel aastail on töötanud kaunis intensiivselt ja osavate „majandusmeeste“ juhtimisel on andnud oma väikese ülejäägigi, mida kasustatakse otseselt kooperatiivi laiendamiseks.

Laenu-Hoiu fond, võib olla tingituna majan-

duslikust kriisist, ei näita sel aastal erilist energilisust, kuid loodame, et olukord tulevikus paraneb.

Õpilaskonna otseseist ettevõttest võiks mainida Õpilaskonna VII aastapäeva puhul palli korraldamist eelmisel kevad-poolaastal, samuti ka käesoleval aastal ja mälestusõhtuid Carl Robert Jakobsoni ning Jakob Hurda surmapäevade puhul.

Erilist tähelepanu väärivad aga J. W. Goethe 100 a. surmapäeva mälestusõhtu, Aleksis Kivi mälestusõhtu (sel aastal) ja Hugo Treffneri surmapäeva pidulik leinaaktus. Sügis-poolaastal korraldas õpilaskond M. J. Eiseni auõhtu.

Ringide peresse on juurde tulnud Põllumajanduslik-Ühistegelise ringi, mis näitab, et Treffoonia noored kodanikud pole võõrdunud emakesest maamullast ja et nii mõnigi kavatseb pääle lõpetamist oma teaduse tagavarasid rakendada maa harimiseks ja tootlikkuse tõstmiseks.

Alaorganitena töötavad õpilaskonna juures praegu 9 ringi, millised püüavad võimalikult erisuunalisi huvialasid rahuldada.

Kõige suurema ja tegevusrikkama ringina on teotsenud õpilaskonnas alati

KARSKUSRING.

Ta on püsinud sellel tasemel ka tänavu. Ringi ümber on koondunud 150 õpilast. Ring omab paarisajakõitelist raamatukogu, mida võimaldab kasustada oma liikmetele, korraldab süstemaatiliselt E. N. K. S. T. G. samasihilise ringiga „Aita“ liikmete-õhtuid, mis osutuvad sisurikkaiks karskusküsimusi käsitlevaks koosviibimiseks. Karskusring on tänavu loonud ka sidemeid koostööks T. T. G. Enesekasvatuse ringiga. Koostöö selle

Karskusringil ka oma ala-organisatsioon algkoolis Lootusringi nime all, kus juba põlvepikkustele sisendatakse karske noore vaimu.

Teise suurema ringina töötab Õpilaskonnas

FÜÜSIKA-MATEMAATIKA-LOODUSTEADUSE RING,

millises praegu on 87 liiget. Ring korraldas möödunud aastal raadio- ja foto-kursusi ning ekskursioone tähtsamatesse vabrikutesse. Suur ja erialaline ringi raamatukogu leiab rohket tarvi-

Õpilaskonna juhatus ja tegevorganite juhid 1932./33. a.

Paremalt vasakule: Istuvad: A. Valdin, õpil. juh. H. Paal, dir. K. Treffner, E. Peterson, O. Luiga.

Seisavad I rida: H. Roos, E. Kongo, I. Laar, R. Rossner, I. Vissman, H. Haug, L. Rosse, P. Sarv, I. Grünfeld.

Seisavad II rida: I. Marks, Bachman, A. Laarman, Chr. Värsi, J. Jõgi, E. Võsu, V. Paurson, J. Konsin.

pisut teisesuunalise ringiga aina suurendab meie Karskusringi mitmekesisust. Suurema ettevõttena korraldas Karskusring läinud aastal 8. mail 10. üleriiklise emadepäeva puhul suure „Emadepäeva“, mis leidis erakorraliselt rohkearvulist osa võttu ja mis ka sisult hästi õnnestus.

Ka kehalise arendamise eest hoolitseb Karskusring, võimaldades oma liikmetele iga nädal kasustada kooli võimlat ja muretsedes igasuguseid mänguvõimalusi kooli ruumes vabadel õhtutundidel. Ainukese ringina õpilaskonnas on

tamist. Kuigi ringi töö ja tegevus ei ole küll nii silmapaistev korraldatavate õhtute näol, on ta siiski viljakas ja hinnatav. Ring püüab kõigiti täiendada ja rakendada õpilaste huvialalisi teadmisi.

SPORDIRING on eelmiste aastate eeskujul korraldanud klassidevahelisi käsipalli-võistlusi, missugused aga kahjuks pole veel lõppenud. Mille pääle aga Spordiring uhke võib olla, on see, et ringi poolt koostatud kooli käsipalli-meeskond

tõi juba paar-kolm aastat teiste koolide käes oleva võrkpalli meistritiitli jälle Treffooniale.

MALERING, mis eelmistel aastatel magas magusat puhkeund, on tänavu ärganud ja perioodiliselt igal nädalal liüakse lahinguid ruuduliste malelaudade taga. Ka on käimas varsti lõppev turniir kooli meistri nimele.

MUUSIKARINGI orkester on edukalt töötanud. Tänuväärse ohvrimeelsusega on orkester kaasa aidanud igale Õpilaskonna ettevõttele. Märtsis korraldati ringi aastapäeva puhul kontsert-õhtu.

Huvi tohiks pakkuda ka asjaolu, et on hakatud orkestri ajalugu koostama, millega kooli 50 a. juubeliks arvatavasti lõpule jõutakse. Ringil on praegu 49 liiget.

DRAMAATILINE RING on suutnud pakkuda sel aastal kooli aastapeoks rahuldavalt mängitud ja oma liikmete dramatiseeritud näidendi. Ka Aleksis Kivi õhtul esinesid ringi tegelased hea mänguga, kandes ette väikese episoodi „Seitsmest vennast“.

HUMANITAAR-RING korraldas Karl Eduard Söödi auõhtu koos ENKS-i tüü. gümn-i Kirjanduseringiga. Humanitaar-ringilt ootame siiski produktiivsemat tööd, mida ta kahjuks seni pole ilmutanud. Õpime ju humanitaar-gümnaasiumis!

Kõige enam kiitust väärrib aga USULIS-EETILINE RING, mille tööpõlluks on kitsas piirkond, kuid mis siiski pakub palju. Energilise

juhataja organiseerimisel on asutatud ringi juurde laulukoor; on korraldatud rida referaatkoosolekuid. 25. jaanuaril korraldati hästi korraläinud noorte jumalateenistus Peetri kirikus, mis räägib ringi hääst töövoimest. Samuti korraldas ring eelmisel kevadel „Emadepäeva“ puhul jumalateenistuse.

„Põllumajandus-Ühistegelise ring“, mis alles äsja, paari nädala eest oma põhikirja koostas ja tegevust alustas, pole suutnud lühikese aja tõttu veel midagi teha. Loodame, et seegi ring varsti end omal huvialal suudab avaldada.

Õpilaskonna ja tema alaorganite tegevusaruannet jälgides võime rahuldustundega märkida eelmise aasta viljakat tegevust, energilist tööd ettenähtud piirides ja Treffoonia Õpilaskonna õilsa eesmärgi taotlemist: ühendada õpilaskonda ühiseks seltsimehelikuks pereks.

H. T. G. NOORKOTKASTE RÜHM JA HAUKAPERED.

Noorkotkaste rühm vanakotka R. Hintzer'i juhatusel töötab juba 2 a. Sel aastal astus rühm õpilaskonna liikmeks. Rühma ja perede liikmete arv ulatub üle 100. Rühm on üks suuremaid ja jõukamaid Eestis. Oma tegevuse kestvusel on suutnud rühm endale muretseda lipud, trummid, okariinid orkestri jaoks jne. Muretsemisel on praegu rändlaagri tarbed. Samuti on eeloleval suvel kavatsusel retk Soome, millest vilunud poisid osa võtaksid.

KROONIKA.

Kinnine pall 18. II 33.

Oma 8. hällipäeval korraldas H. T. G. Õpilaskond traditsioonilise kombe järele õhtul kell 19 kinnise palli, kuhu olid palutud omad õpilased, õpetajad, vilistlased ja lähem kooli ringkond. Saal oli dekoreeritud türgi motiividel, mis sooja õhkkonna lõi.

Meeleolu oli erev ja noortepärane, seda enan pidulik, et tuldi otse töö juurest pidutsema, sest veel hilisõhtupoolikuni töötati, valmistati, ehitati, et seda mugavam oleks õhtul omil kui ka külalistel.

Korraldajad saavutasid oma rahuldustunde ja külalised olid rahuldatud. Treffoonia ruumid olid täidetud rõõmsa omavahelise koduse tundega, kuni hilisõhtul kell 23 „Liivika“ Band paiskas õhku lõppvalsi heljuvad helid. —an—

Noorte jumalateenistus Peetri kirikus 25. jaan. 1933. a.

Meie õpilaskonna Usulis-eetilise ringi kauni-maid traditsioone on iga-aastane noorte jumalateenistus. Ka käesoleva õppeaasta algul võeti mainitud ettevõtte korraldamine tegevuskavva ja see teostuski 25. jaanuaril s. a.

Hoolsa ja väsimatu töö tagajärge kroonis õnnestumine — rahvast oli kirikus rohkesti, ettekanded sobisid hästi, tuju oli meeliülendav ja ega ringi kassagi nuriseda võinud. Ka järgmisel päeval ilmunud „Postimees“ tunnustas meie tehtud tööd ilusa artikliga, milles rõhutati eriti rahvarohket osavõttu jumalateenistusest.

Ettekandeist väärised tähelepanu kooli puhkpillide orkestri, õpilaste meeskoori, õpet. pr. Riomari ja kaasõpil: Kangro ettekanded. Pühaliiku meeleolu palvetajaisse sisendas hr. Edg. Kiris oma otse virtuoosliku orelimänguga. Vaimulikudena võtsid jumalateenistusest osa praost G. Rutopõld, õpetajad J. Treumann ja Ostrov.

Kõik see mõjus meisse noortesse kuidagi ergutavalt, soojalt, sisendades ka vanemaisse rahuldustunde.

— „See ilus noortelt algatatud ettevõtte näitas“, nagu seda väljendas koolivalitsuse esindaja õp. Treumann tervituskõnes, et „noored ei ela mitte üksi leivast, vaid ka sõnast, mis kõrgem kui leib.“
N. K.

*

Aleksis Kivi mälestusõhtu.

Aleksis Kivi 60. a. surmapäeva mälestusõhtu korraldasid T. T. G. ja H. T. G. õpilaskonnad 21. jaan. T. T. G. ruumes. Õhtu avamängu kandis ette H. T. G. orkester. Avasõna ütles hr. dir. Roos. Pr. A. Suits andis oma kõnes ülevaate Soome kirjandusest, kuna H. T. G. õpil. Paal kõneles Aleksis Kivi elust ja toodangust. Õhtu huvitavam osa oli dramaatilise pildi ettekanne A. Kivi teosest „Seitse venda“. Osalised T. T. G. ja H. T. G. õpilased mängisid rahuldavalt. Kavas oli veel klaverisoolo, deklamatsioone ning katkendeid A. Kivi toodangust. Õhtu lõppes hoogsa „Porilaste marsi“ ettekandega H. T. G. orkestrilt. Üldiselt oli õhtu huvitav ning kena. Publikut oli rohkesti. Ettekanded võeti vastu kestvate kiiduavaldustega.

Ettekannete õhtu.

T. T. G. kunstiringi, E. T. G. näiteringi ja H. T. G. dramaatilise ringi korraldusel oli 11. III 1933 T. T. G. ruumes ettekannete õhtu. Õhtu eeskava oli mitmekesine ning huvitav, kusjuures eeskavaga vaheldumisi oli tants.

Õhtu algas H. T. G. orkestri ettekannetega. T. T. G. õpil. Hurt esitas oma algupärase luuletise, E. T. G. õpilased kandsid ette hästiõnnestunud ning huvitava mass-deklamatsiooni, kuna H. T. G. õpil. Paal luges Fausti monoloogi. Muusikalises osas esines H. T. G. õpil. Kangro viiulisoolo, mis võeti, nagu tavaliselt, suure kiitusega vastu. T. T. G. õpil. Morgen esitas paar lühemat laulu, millised võrdlemisi õnnestunult mõjule pääsesid. T. T. G. õpilased sama kooli õpil. Otasssoni juhatusel esitasid rütmikat, siis kandis ette veel T. T. G. õpil. Ratassepp soolotantsu, mis õpilase kohta küllaltki hästi esitatud. E. T. G. õpil. Lukk tantsis „Vanaisa polkat“, mis oli meeleolukas ning hästi esitatud. Kestva aplausi peale pidi noor tantsitar oma ettekannet kordama.

Õhtu kavas suurema osana oli algupärane komöödia, mille autorid Laar — Paal ka kaasa mängisid. Teised osalised olid E. T. G. õpilased Sarap ja Valge, H. T. G. õpilased Luiga ja Ruubel ning T. T. G. õpil. Epler, kusjuures viimane ka näidendi lavastas. Näidend oli lihtsameelne, kuid meeleolukas, milletõttu sobis õhtu kavasse. Osalised mängisid hooga, mis kiitusega vastu võeti.

Õhtu lõppes kell 21.45 lõppvalsiiga.

Osavõtjaid oli võrdlemisi rohkesti kõigest kolmest koolist.

SISUKORD.

Saateks	1
Treffoonia noortele	2
Noorsugu ja rahvusküsimus	2—4
Soosaare taluke	5—6
Tühjus	6
Anton Laar †	7
Gustav Reimann † ja Viktor Pikat †	8
Puuvedu	9—10
Mõtlevaile noorile	11—13
Rannal	13
Kas tunned maad	14
Aljak	14—15
Üks suveõhtu	15—16
Tähtsamaid komeete „Treffoonia“ võlvil	16—18
Ülevaade õpilaskonna tööst ja tegevusest 8. tööaastal	17—20
Kroonika	21

Väljaandja: H. T. G. Õpilaskond. Vastutav toim.: K. Treffner. Tegev toimetaja: V. Paurson.
Toimetus: K. Treffner, A. Kask, V. Paurson, V. Priimets, R. Kaljo, A. Jänes, E. Peterson,
Ü. Kärner, H. Öunapuu.

H. T. G. Õ.

KOOPERATIIV

Vihud, plokid, suled,
sulepääd, pliitsid, kummid,
paberid, jne.

saadaval rikkalikus valikus

*Kooperatiiv võtab vastu ka
en gros tellimisi*

Avatud: Enne tunde, 1. ja 3. vahetunnil

Soodsam ostukoht õpetajatele ja õpilastele on

K-M.

VENNAD PRÜÜS

Kaubahoov 20/21. Telefon 12-92.

Meie

Raadio osak.

leiate parimad võrkvastuvõtjad, nagu T E L D O R 33 W — selektiivsem kolme-lambiline võrkvastuvõtja, paelfiltriga.

TELDOR 43 W — parim 4-lambiline võrkvastuvõtja, sisseehitatud dünaamilise valjuhääldajaga ja häälefiltriga; töötab ka täiesti ilma antennita.

Tartu Telefoni Vabriku 4-lambiline võrkvastuvõtja on PROGRESS 4 D. Parimad välismaa ehitused nagu Telefunken 343 W ja 650 W: Philips 4-lambiline Super. 830 ja 5-lambiline Super 630.

Parim ja ekonoomsem maa aparaat „REX 3“.

Iseehitajaile üksikosi suures valikus võistlemata odavate hindadega.

Foto osak.

Parimad foto aparaadid, nagu Voigtländer, Patentetui Kamera ja teised Kr. 9 alates. Uudis peegelrefleks aparaadid Kr. 21 alates.

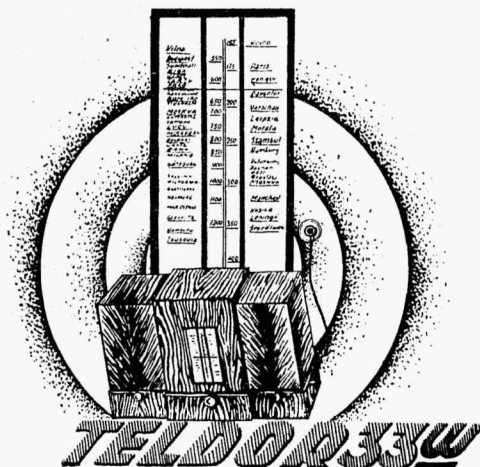
Fotopaberid, plaadid, filmid, kemikaalid j. n. e. Amatöör tööde vastuvõtmine.

Jalgratta osak.

Saksa ja Rootsi paremad jalgrattad, nagu HUSQVARNA, PHANOMEN, ESPERANTO j. t.

Pääle ülalnimetatute on Teie teenistuses rikkalikud

mootorratta-, grammofoni-, elektri materjali-, majapidamis tarvete ja ehitusmaterjali osakonnad.

Eesti suurem ja täielikum
riide ja valmisriiete kauplus **KARL ABEL**

TARTUS, KAUBAHOOV Nr. 8.

Kohale jõudnud kevadiseks hooajaks moodsad **mantli-, kostüümi-, palitu- ja ülikonna-riided**, uemates mustrites **kleidi-riided**, pesu kaup j. n. e. — Tellimised valmistatakse I järgu juurde-
lõikajate ja parimate meistrite poolt äri täielikul vastutusel uemate lõigete järgi korralikult ja hästi istuvalt.

Tööhinnad tunduvalt alandatud. Tööhinnad tunduvalt alandatud.

Kõige soodsam ostukoht on **KARL ABEL** Tartus, Kaubahoov 8. Telef. 1-59.

Moodsam
ja
täielikum

rätsepatööstus

A. Pihu

Uueturu tän. 9.

Raamatuid

uusi ja tarvitatud.

Tapeete

odavaid, maitserikkaid.

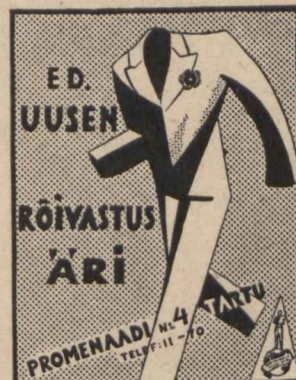
Seemneid

aedvilja, lillede ja sööda-
juurikate kasvatamiseks.

Kõige soodsamini ostate alati

F. Vanatalu

ärist Tartus, Promenaadi 5, tel. 3-97.

Kõige odavam ostukoht on

Konst. Jaik'i

kirjutusmaterjali-, paberi-,
papi-, tapeti- ja raamatu-
kaupluses

Tartus, Suurturg nr. 11

Müük suurel ja väikesel arvul

Tartu
suurim ja moodsam
foto-ateljee

H. RIEDEL & H. EGGERT

Kunstipärased
ja maitsekad
ülesvõtted
Ülikooli tän. nr. 36

Vihud, plokid, suled, pliatsid,
sulepääd, kummid, paberid jne.

saadaval

H. T. G. O. Kooperatiivis.

(Võtab vastu ka en gros
tellimisi.)

Avatud: Enne tunde, I ja III
vahetunnil.